Het Grondwettelijk Hof verplicht overheden om de grondrechten van verstekelingen te versterken

Myria kwam tussen in de procedure, en werd door het Hof gevolgd

Het Grondwettelijk Hof heeft vandaag zijn arrest gewezen over het Belgisch Scheepvaartwetboek. Myria, het Federaal Migratiecentrum, is tussengekomen in het beroep tot vernietiging dat werd ingesteld door ngo's om de grondrechten van verstekelingen te verdedigen die per schip aankomen in Belgische havens. Het gaat om de tweede tussenkomst van Myria voor het Grondwettelijk Hof, na een eerdere die de wet rond schijnerkenningen betrof.

In zijn arrest erkent het Hof duidelijk dat Myria het recht heeft om tussen te komen voor het Hof teneinde de grondrechten van vreemdelingen te verdedigen. Het heeft de organisaties en Myria gevolgd, en artikel 2.4.4.2 van het Belgisch Scheepvaartwetboek (verbod tot ontschepen van verstekelingen) gedeeltelijk vernietigd.

Ook erkent het Hof dat het Wetboek de grondrechten van verstekelingen schendt die op een schip worden onderschept vóór hun aankomst in een Belgische haven, zoals Myria dat had aangeklaagd. Voor een vreemdeling in die situatie geldt immers een verbod tot ontschepen, zelfs indien hij om internationale bescherming verzoekt, een niet-begeleide minderjarige is of ernstig ziek blijkt. De officiële beslissing wordt ter kennis gebracht van de kapitein, niet van de vreemdeling zelf. Voor die laatste is zo geen beroep mogelijk tegen zijn *de fac*to vasthouding op het schip of tegen het verbod op ontscheping en verwijdering naar een land waar hij mishandeling zou vrezen. Bovendien waren zowel in de wet als op het terrein het recht op informatie in een taal die de betrokkene begrijpt en het recht op bijstand van een advocaat niet duidelijk gegarandeerd vóór het arrest van het Hof.

De genoemde rechten worden overigens sinds lang erkend voor passagiers die *per vliegtuig* irregulier aankomen, maar werden ontzegd aan personen die *per schip* arriveerden. Een problematiek die Myria al heeft aangekaart in zijn jaarverslag van 2020 (katern Toegang tot het grondgebied, p. 11).

De bal ligt nu in het kamp van het parlement en de regering die het Wetboek dienen te wijzigen, rekening houdend met de uitspraak van het Grondwettelijk Hof. Die nieuwe wet moet in de ontscheping voorzien van verstekelingen:

- die de Belgische nationaliteit hebben of die tot verblijf in België zijn gemachtigd;
- die verzoekers om internationale bescherming (asielzoekers) zijn;
- die niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV's) lijken te zijn;
- van wie de gezondheidstoestand, volgens een medische diagnose, een dringende medische behandeling vereist die niet kan worden verstrekt aan boord van het schip.

Het Hof preciseert daarnaast dat een verstekeling zelf de beslissing tot terugdrijving moet krijgen en dat hij over een daadwerkelijk rechtsmiddel moet beschikken én rechtsbijstand,

zo nodig kosteloos. Indien de vasthouding aan boord eventueel toch gehandhaafd wordt, dient het mogelijk te zijn die te betwisten voor een onafhankelijke rechter.

Myria roept het parlement en de regering op om snel stevige waarborgen voor deze kwetsbare personen in de wet in te bouwen.

Het arrest van het Grondwettelijk Hof vindt u hier.

De tussenkomst door derden van Myria (alleen beschikbaar in het Frans) staat hier online.

Perscontact:

Joris Delporte • Pers & communicatie • 0468 01 65 45 • joris.delporte@myria.be